

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.2.9
KOM(2011) 48 galutinis

ŽALIOJI KNYGA

Iššūkius paversti galimybėmis. Bendros strateginės ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programos kūrimas

ŽALIOJI KNYGA

Iššūkius paversti galimybėmis. Bendros strateginės ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programos kūrimas

1. TIKSLAS

Šia žaliaja knyga pradedami vieši debatai apie pagrindinius klausimus, į kuriuos turi būti atsizvelgta būsimose ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programose. Šios programos bus įtrauktos į Komisijos pasiūlymus dėl kitos daugiametės finansinės programos, kuri bus pristatyta 2011 m. birželio mėn. Konkretūs finansavimo programų pasiūlymai turės būti priimti iki 2011 m. pabaigos. **Mokslininkai, verslininkai, vyriausybės, pilietinė visuomenė ir piliečiai raginami įsitraukti į šiuos svarbius debatus.**

Ar bus pasiekti plačiai palaikomi strategijoje „Europa 2020“¹ nustatyti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo tikslai, priklauso nuo mokslinių tyrimų ir inovacijų – pagrindinių socialinės bei ekonominės gerovės ir tvarios aplinkosaugos veiksnių. Todėl Europos Sąjunga, remdamasi strategija „Europa 2020“, nusistatė tikslą padidinti mokslinių tyrimų ir plėtros (MTP) finansavimą, kad 2020 m. jis siektų 3 % BVP. Pavyzdine iniciatyva „Inovacijų sąjunga“² remiamas integruotas strateginis požiūris į mokslinius tyrimus ir inovacijas. Ja nustatoma sistema ir tikslai, kuriuos pagal Sutarčių³ nuostatas turėtų padėti įgyvendinti būsimas ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimas.

Taryba⁴ paragino įgyvendinant būsimas ES finansavimo programas daugiau dėmesio skirti strategijos „Europa 2020“ prioritetams, visuomenės problemoms ir pagrindinėms technologijoms, palengvinti bendrus pramonės poreikiams grindžiamus mokslinius tyrimus, racionalizuoti priemones, iš esmės supaprastinti dalyvavimo tvarką, sutrumpinti pateikimo rinkai laiką ir toliau didinti kompetenciją.

Komunikate dėl biudžeto peržiūros⁵ pasiūlyti pagrindiniai principai, kuriais ateityje turėtų būti grindžiamas ES biudžetas: dėmesys turėtų būti skiriamas akivaizdžios papildomos naudos Europoje teikiančioms priemonėms, labiau orientuojamasi į rezultatus ir telkiami kiti viešojo ir privačiojo finansavimo šaltiniai. Komunikate dėl biudžeto peržiūros siūloma, kad visos su moksliniais tyrimais ir inovacijomis susijusios ES priemonės būtų įtrauktos į **bendrą strateginę programą**. 2011 m. vasario 4 d. susitikime Europos Vadovų Taryba aptarė inovacijų klausimą ir pritarė bendros strateginės programos, kuria siekiama veiksmingesnio mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo nacionaliniu ir ES lygmenimis, idėjai. Šioje žaliajoje knygoje nustatomi pagrindiniai klausimai, kaip siekti šių plataus užmojo tikslų.

¹ 2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ (COM(2010) 2020).

² „Strategijos „Europa 2020“ pavyzdinė iniciatyva „Inovacijų sąjunga“ (COM(2010) 546).

³ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo XVII antraštinė dalis „Pramonė“ ir XIX antraštinė dalis „Moksliniai tyrimai ir technologijų plėtra bei kosmosas“. Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties II antraštinės dalies 1 skyrius „Mokslinių tyrimų skatinimas“.

⁴ Tarybos išvados „Strategijos „Europa 2020“ pavyzdinė iniciatyva „Inovacijų sąjunga“, 2010 11 26.

⁵ „ES biudžeto peržiūra“ (COM(2010) 700).

Nors ši žaliaji knyga skirta moksliniams tyrimams ir inovacijoms, joje atskleidžiamos svarbios sąsajos su kitomis Komunikate dėl biudžeto peržiūros nustatytomis ES programomis, visų pirma su būsimomis sanglaudos politikos fondų ir švietimo programomis.

ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimas ir iniciatyvos dabartiniu programavimo laikotarpiu (2007–2013 m.)

- Iš Septintosios bendrosios programos⁶ (7BP) 53,3 mlrd. EUR biudžeto remiami visos ES moksliniai tyrimai, technologijų plėtra ir demonstravimo veikla. Šioje programoje numatyta veikla vykdoma pagal keturias specialiąsias programas: Bendradarbiavimas, Idėjos, Žmonės ir Pajėgumai. Pagal šią programą taip pat remiami branduolinės energetikos moksliniai tyrimai (Euratomas) ir Jungtinių tyrimų centro (JRC)⁷ veikla.
- Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos⁸ (KIP) biudžetą sudaro 3,6 mlrd. EUR. Šia programa siekiama skatinti Europos pramonės įmonių, visų pirma mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI), konkurencingumą. Ja skatinama naudotis finansavimu ir remiamas geresnio inovacijų rėmimo paslaugų ir politikos kūrimas. Pagal šią programą finansuojamos tarpvalstybinės verslo ir inovacijų rėmimo paslaugos. Joje nagrinėjami su grupėmis, viešaisiais pirkimais ir netechnologinio pobūdžio kliūtimis inovacijų diegimui susiję klausimai. Siekiant padėti kurti informacinę visuomenę, šia programa skatinama įsisavinti ir naudotis IRT, aktyviau naudotis atsinaujinančių išteklių energija, taip pat tausiai naudoti energiją.
- Europos inovacijos ir technologijos institutas⁹ (EIT) yra savarankiška ES institucija, vienijanti aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir verslo sektorių atstovus, kad galėtų paskatinti pažangiausias pasaulyje inovacijas. Pasitelkdamas labai integruotas savo žinių ir inovacijų bendrijas (ŽIB), jis stiprina visas „žinių trikampio“ sąsajas. Užtikrinant EIT veiklos lankstumą siekiama pritraukti verslo sektoriaus atstovų dėmesį. EIT skirta 309 mln. EUR ES biudžeto lėšų.
- Vykdamas sanglaudos politiką¹⁰ 86 mlrd. EUR (beveik 25 % viso struktūrinių fondų biudžeto) skiriama priemonėms, kuriomis siekiama užtikrinti regionų ekonomikos pajėgumą keistis ir priimti inovacijas. Šios investicijos grindžiamos keturiais pagrindiniais aspektais: MTP ir inovacijų, verslumo, IRT ir žmogiškojo kapitalo plėtros.

2. ES MOKSLINIAI TYRIMAI IR INOVACIJOS. IŠŠŪKŲ PAVERSTI GALIMYBE.

Europoje ir pasaulyje kyla visiškai naujo pobūdžio problemų, kurias būtina spręsti naujoviškai. Kad vėl pradėtų augti ekonomika ir didėtų užimtumas, kad būtų galima kovoti su klimato kaita ir kurti visuomenę, naudojančią mažai anglies dioksido išskiriančias technologijas, reikia imtis skubių ir koordinuotų veiksmų. Demografinių pokyčių poveikis vis stiprėja, todėl reikia racionaliau naudoti gamtos išteklius. Mūsų visuomenei kyla vis didesnių ir sudėtingesnių saugumo problemų. Tačiau, kita vertus, tokios mūsų problemos kaip senėjanti visuomenė arba priklausomybė nuo iškastinio kuro suteikia ir plačių galimybių kurti

⁶ http://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm.

⁷ Jungtinis tyrimų centras yra Komisijos tarnyba, teikianti mokslinę ir techninę paramą ES politikai kurti ir įgyvendinti.

⁸ <http://ec.europa.eu/cip/>.

⁹ <http://eit.europa.eu/>.

¹⁰ http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/research/index_en.htm.

inovacinius produktus bei paslaugas ir taip prisidėti prie ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo Europoje.

Europa taip pat privalo priimti iššūkį – globalizacijos sąlygomis išlaikyti bei padidinti savo konkurencingumą. Sparčiai augančios ekonomikos šalys pereina nuo sąnaudomis grindžiamos konkurencijos ir imitavimo principų prie inovacijomis grindžiamų strategijų. Kitos šalys investuoja daugiau nei bet kada, kad užsitikrintų saugią ateitį. Kita vertus, kylantis gyvenimo lygis šiose šalyse atveria naujas rinkas Europos produktams ir paslaugoms, o tų šalių augimo pajėgumai suteikia naujų galimybių bendradarbiauti.

Turime pasinaudoti šiomis galimybėmis, remtis savo privalumais ir ryžtingai kurti savo ateitį, didinti mūsų piliečių gerovę ir užtikrinti mūsų verslo įmonių konkurencingumą. Nors pagrindiniai šio proceso veiksniai yra moksliniai tyrimai ir inovacijos, šiose srityse Europą dažnai lenkia varžovai¹¹.

Europai reikia iš esmės pakeisti savo mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos rodiklius. Tam, kaip pabrėžiama pavyzdinėje iniciatyvoje „Inovacijų sąjunga“, reikia labiau susieti mokslinius tyrimus ir inovacijas. Turėtume atsisakyti tradicinio susiskaidymo ir labiau susitelkti į uždavinius bei siektinus rezultatus ir mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimą labiau sieti su savo politikos tikslais. Taip pat būtina sukurti paprastesnę priemonių ir taisyklių rinkinį suteikiant galimybę prireikus užtikrinti lankstumą.

Šiuo metu valstybių biudžetai labai apriboti, todėl reikia kuo prasmingiau panaudoti kiekvieną eurą. Viešasis mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimas Europoje pirmiausiai skiriamas nacionaliniu mastu. Nepaisant pasiektos pažangos, nacionalinės ir regionų vadžios institucijos vis dar dažniausiai vadovaujasi atskiromis strategijomis. Dėl to dubliuojami veiksmai, patiriama daugiau sąnaudų ir atsiranda susiskaidymas. Kai imamasi veiksmų ES lygmeniu, galima gauti veiksmingesnių rezultatų ir jie turi stipresnį poveikį. Šiuo atžvilgiu būtų galima remtis dabartinėmis bendromis valstybių narių, pramonės atstovų ir ES pastangomis, kaip antai numatytosios Strateginiame energetikos technologijų (SET) plane¹², IRT bendrose technologijų iniciatyvose (BTI)¹³ ir būsimajame Strateginiame transporto technologijų plane.

ES lygmens programos būtinos ir tam, kad būtų galima panaikinti atotrūkį tarp mūsų ir tarptautinių varžovų. Pagrindinė mūsų silpnoji vieta – per menkos Europos, visų pirma privačiojo sektoriaus, investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijas. ES programomis reikėtų pritraukti privačių investicijų ir užtikrinti, kad Europoje būtų patraukliau investuoti.

Reikia ES programų, kuriomis būtų galima pasiekti daugiau pasaulinio lygio mokslinių laimėjimų, padedančių ugdyti kompetenciją europinės konkurencijos sąlygomis. Integruodama įvairių krypčių politiką ir ES finansavimą, kuris skiriamas nuo mokslinių tyrimų iki pateikimo rinkai (kaip Europos inovacijų partnerysčių atveju), Europa galės lengviau žinias paversti inovacijomis. Dėl paslaugų, kuriomis remiami ne tik technologijų inovacijos, bet ir platesni inovacijų procesai, bus geriau išnaudojamos rinkos galimybės siekiant įgyvendinti inovacinius sprendimus.

¹¹ 2009 m. ES-27 MTP intensyvumas buvo 2,01 % BVP, palyginti su 2,77 % JAV (2008 m.) ir 3,44 % Japonijoje (2007 m.). Daugiau informacijos pateikiama Inovacijų sąjungos 2010 m. rezultatų suvestinėje http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/facts-figures-analysis/innovation-scoreboard/index_en.htm.

¹² „Europos strateginis energetikos technologijų planas (SET planas)“ (COM(2007) 723) ir „Investavimas į mažai anglies dioksido aplinką išskiriančių technologijų kūrimą (SET planas)“ (COM(2009) 519).

¹³ Kaip galima spręsti iš, pavyzdžiui, ENIAC ir ARTEMIS BTI tarpinio vertinimo (COM(2010) 752).

3. PATIRTIS, ĮGYTA ĮGYVENDINANT DABARTINES ES MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR INOVACIJŲ PROGRAMAS

Pastaraisiais dešimtmečiais ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programos buvo plėtojamos; dabar joms finansuoti skiriama didelė ES biudžeto dalis¹⁴.

Tarpiniu 7BP vertinimu¹⁵ patvirtintas lemiamas šios programos vaidmuo kuriant ir palaikant Europos tinklus, taip pat teigiamas *Marie Curie* programos ir su mokslinių tyrimų infrastruktūra susijusios veiklos vaidmuo ir sėkmingas naujų priemonių, tokių kaip Europos mokslinių tyrimų taryba ir rizikos pasidalijimo finansinė priemonė, įgyvendinimas. Šiuo vertinimu taip pat patvirtintas išskirtinis 7BP indėlis į bendrą tarpvalstybinių mokslinių tyrimų finansavimą. Vertinime raginama labiau susieti mokslinius tyrimus ir inovacijas, taip pat daugiau dėmesio skirti kompetencijos, konkurencingumo ir visuomeniniams tikslams.

Tarpiniu KIP vertinimu¹⁶ patvirtinta, kad šios programos tikslai labai tinkami ES lygmens intervencijai. Vertinime pabrėžiamas svarbus finansinių MVĮ rėmimo priemonių, Europos įmonių tinklo, ekologinių inovacijų pateikimo rinkai projektų ir paklausa grindžiamų IRT inovacijų bandomųjų projektų vaidmuo. Taip pat atkreipiamas dėmesys, kad šią programą reikia labiau susieti su kitomis ES programomis, įskaitant sanglaudos politikos fondų programą.

Pasitelkdamas savo pirmąsias ŽIB, EIT sprendžia visuomenės problemas (klimato kaitos, energetikos ir IRT problemas) ir rengia pirmuosius naujus inovacijų valdymo modelius. Iki 2011 m. vidurio EIT turi paskelbti savo strateginę inovacijų darbotvarkę, kurios laikydamasis ketina plėsti savo veiklą, kad ji būtų laikoma inovacijų pavyzdžiu Europoje, ir planuoti būsimą veiklą.

Tačiau įvairių vertinimų rezultatai rodo, kad yra ir nemažai trūkumų, visų pirma kad moksliniams tyrimams ir inovacijoms nepakankamai taikomas visos inovacijų grandinės principas, priemonės yra sudėtingos, taisyklės ir tvarka per daug biurokatiškos, taip pat trūksta skaidrumo. Norint ateityje patobulinti programas, reikėtų:

- **Paaiškinti tikslus** ir tai, kaip jie įgyvendinami naudojantis parama, kartu išlaikant galimybę lanksčiai taikyti nuostatas reaguojant į kylančius politikos poreikius.
- **Siekti paprastumo.** Laikui bėgant pagausėjo ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programų įgyvendinimo priemonių, todėl susidaro įspūdis, kad bandoma aprėpti per daug tikslų ir todėl skiriamas per menkas finansavimas. Dėl to, kad ES ir valstybių narių finansavimas koordinuojamas nepakankamai, programos tampa sudėtingiau įgyvendinti, gali sutapti ir dubliuotis veikla, pavyzdžiui, tais atvejais, kai valstybės pagalba teikiama MVĮ remti ar rizikos kapitalui teikti.
- **Didinti papildomą naudą, siekti didesnio sutelkimo, vengti dubliavimosi ir susiskaidymo.** ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimas turėtų duoti daugiau papildomos naudos, padėti labiau sutelkti kitus viešojo ir privačiojo finansavimo šaltinius;

¹⁴ 2013 m. 7,41 % ES biudžeto bus skiriama moksliniams tyrimams ir inovacijoms.

¹⁵ Tarpinis 7BP vertinimas paskelbtas http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=fp7.

¹⁶ Tarpinis KIP vertinimas paskelbtas http://ec.europa.eu/cip/files/docs/interim_evaluation_report_march2010_en.pdf.

be to, juo turėtų būti veiksmingiau remiamos strateginio lygiavimo ir nacionalinių bei regioninių lėšų sutelkimo priemonės siekiant išvengti dubliavimosi ir ugdyti kompetenciją bei pasiekti kritinę masę.

- **Paprastinti dalyvavimą** mažinant administracinę našta, trumpinant laiką, per kurį išmoka paskiriama ir išmokama, ir siekiant geriau derinti sąnaudas ir pasitikėjimu grindžiamą požiūrį. Pavyzdžiu galėtų būti pagal KIP taikomas metodus.
- **Siekti gausesnio dalyvavimo ES programose.** Nors KIP dalyvauja nemažai MVĮ, tarpiniame 7BP vertinime pabrėžiamas poreikis aktyviau skatinti pramonės įmones ir MVĮ dalyvauti programoje. Jame taip pat nurodyta, kad reikia skatinti dalyvauti moteris mokslininkes, taip pat mokslininkus iš naujųjų valstybių narių. Jei aktyviau dalyvautų trečiosios šalys, atsiras galimybių pasinaudoti už ES ribų įgytomis žiniomis.
- **Didinti ES paramos konkurencingumą ir visuomeninį poveikį.** Bendrovės, investuotojai, valdžios institucijos, kiti mokslininkai ir politikos formuotojai turėtų geriau įsisavinti rezultatus ir aktyviau jais naudotis. Taip pat reikėtų remti platesnio masto inovacijas (įskaitant netechnologines ir socialines inovacijas), kurios nėra nulemtos mokslinių tyrimų. Taip pat reikia geriau informuoti plačiąją visuomenę apie mūsų tikslus ir mūsų veiksmų svarbą. Galutinius inovacijų naudotojus – piliečius, verslo įmones, ar viešąjį sektorių – reikėtų kuo anksčiau įtraukti į mūsų veiklą, kad būtų galima paspartinti ir išplėsti rezultatų taikymą ir paskatinti visuomenę aktyviau priimti inovacijas tokiose svarbiose srityse kaip saugumas arba nanotechnologijos.

4. BENDROS STRATEGINĖS ES MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR INOVACIJŲ FINANSAVIMO PROGRAMOS KŪRIMAS

Laikantis strategijos „Europa 2020“ prioritetų ir Sutarčių nuostatų, bendra strategine programa bus siekiama spręsti visuomenės problemas, skatinti Europos pramonės konkurencingumą ir tobulinti jos mokslinį bei technologinį pagrindą.

4.1. Bendras strategijos „Europa 2020“ tikslų įgyvendinimas

ES lygmeniu moksliniai tyrimai ir inovacijos, įskaitant įvairias viso inovacijų ciklo priemones, remiami pagal įvairias programas, tačiau jos dažnai tarpusavyje nesusijusios. Komunikate dėl biudžeto peržiūros nustatyta, kad šiuo atžvilgiu reikėtų sukurti **bendrą strateginę programą**. Remiantis nuosekliais uždaviniais ir bendrais strateginiais tikslais, ši programa apimtų visą atitinkamą ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimą, dabar teikiamą pagal 7BP bei KIP, ir tokias ES inovacijų iniciatyvas kaip EIT.

Bendra strateginė programa suteiktų akivaizdžių galimybių užtikrinti, kad ES finansavimas būtų patrauklesnis ir kad programų dalyviams būtų lengva juo naudotis. Pagal šią programą būtų galima įsteigti vieną prieigos punktą su bendromis IT priemonėmis¹⁷ arba teikiant konsultacijas ir pagalbą dalyviams taikyti vieno langelio principą. Be to, tokia programa padėtų sukurti paprastesnę ir veiksmingesnę struktūrą ir racionalizuotą finansavimo priemonių, taikomų visai inovacijų grandinei, rinkinį.

¹⁷ Remiantis patirtimi, įgyta kuriant 7BP dalyvių portalą <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/appmanager/participants/portal>.

Bendra strateginė programa taip pat suteiktų akivaizdžių administracinio paprastinimo galimybių, nes būtų galima sukurti labiau standartizuotą taisyklių, taikomų visiems ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programų dalyviams, rinkinį. Kai įmanoma, nustatant šias taisykles turėtų būti ieškoma įvairios veiklos bendrybių. Tuo tikslu turėtų būti remiamasi nuolatine paprastinimo proceso pažanga¹⁸, tačiau reikėtų atsižvelgti ir į papildomas priemones, tokias kaip platesnis vienkartinį išmokų naudojimas arba bendras paramos gavėjų apskaitos praktikos pripažinimas¹⁹.

Būtina suteikti galimybę lanksčiai taikyti nuostatas, atsižvelgiant į finansavimo, kurio reikia visam inovacijų ciklui, įvairovę arba į reikalavimus, susijusius su specialiomis sąlygomis. Lankstumas ir greitas rezultatų pasiekimas yra esminiai aspektai, nuo kurių priklauso suinteresuotųjų verslo subjektų (visų pirma MVI) susidomėjimas. Tuo galima pateisinti savitus mechanizmus ir įgyvendinimo taisykles, pavyzdžiui, EIT atveju.

Vykdamas ES programas didžiąją mokslinių tyrimų ir inovacijų viešojo finansavimo dalį administruoja valstybės narės. Tačiau dar per dažnai tinkamai neatsižvelgiama į tarpvalstybinį mokslinių tyrimų ir inovacijų pobūdį, todėl menkai išnaudojama sąveika su kitų valstybių narių arba ES programomis.

Patirtis, įgyta telkiant valstybių narių išteklius (įgyvendinant pagal 185 straipsnį parengtas iniciatyvas, kuriant EMTE tinklus ir pradėdant įgyvendinti bendro programavimo iniciatyvas), rodo, kad kitų viešojo finansavimo šaltinių telkimas gali būti naudingas ir veiksmingas. Tačiau rezultatų veiksmingumas priklauso nuo tvirtų nacionalinių ir regionų valdžios institucijų įsipareigojimų, įskaitant ir finansinius.

Sanglaudos politikai ateityje teks svarbus vaidmuo, nes ji padės regionų lygmeniu ugdyti su moksliniais tyrimais ir inovacijomis susijusius pajėgumus pasitelkiant pažangiosios specializacijos strategijas ir laikantis platesnių ES politikos tikslų. Komisijos komunikate dėl sanglaudos politikos ateities²⁰ atkreipiamas dėmesys, kad reikėtų užtikrinti tvirtesnę strateginį programavimą, labiau sutelkti išteklius, geriau laikytis nustatytų sąlygų ir taikyti paskatas siekiant didesnio poveikio strategijos „Europa 2020“ prioritetams, įskaitant mokslinius tyrimus ir inovacijas. Todėl bendra strateginė ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programa turėtų būti glaudžiau susieta su būsima bendra strategine sanglaudos politikos programa.

¹⁸ „Mokslinių tyrimų bendrųjų programų įgyvendinimo paprastinimas“ (COM(2010) 187) ir 2011 m. sausio 24 d. Komisijos sprendimas (C(2011) 174).

¹⁹ Komisija pasiūlė peržiūrėtą Finansinį reglamentą (COM(2010) 815), kuriuo leidžiama iš esmės supaprastinti kitą finansinę sistemą, įskaitant galimybę aktyviau taikyti vienkartinę išmoką, kompensuojamą išmoką pagrįsti jų gavėjo apskaitos praktika ir sudaryti kuo geriausias sąlygas viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms kurti.

²⁰ „Penktosios ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaitos išvados. Sanglaudos politikos ateitis.“ (COM(2010) 642).

Be to, dabartinis kaimo plėtros finansavimas skiriamas įvairioms priemonėms, kuriomis skatinamos žemės ūkio inovacijos. Komunikate „BŽŪP artėjant 2020 m. Su aprūpinimu maistu, gamtos ištekliais ir teritorine pusiausvyra susijusių būsimų uždavinių sprendimas“²¹ inovacijos, neskaitant aplinkos apsaugos ir klimato kaitos klausimų, laikomos viena iš pagrindinių kaimo plėtros temų.

Klausimai:

1. Kaip bendra strategine programa reikėtų užtikrinti, kad ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimas būtų patrauklesnis ir kad juo būtų lengva naudotis? Kokių priemonių, be numatyto vieno prieigos punkto su bendromis IT priemonėmis, pagalbai teikti taikomo vieno langelio principo, racionalizuoto finansavimo priemonių, taikomų visai inovacijų grandinei, rinkinio ir tolesnių administracinio paprastinimo veikslių, dar reikėtų imtis?
2. Kaip ES finansavimas galėtų geriausiai apimti visą inovacijų ciklą nuo mokslinių tyrimų iki pateikimo rinkai?
3. Kokios yra ES finansavimo ypatybės, teikiančios didžiausią veikslių ES lygmeniu naudą? Ar reikėtų daugiau dėmesio skirti kitų finansavimo šaltinių telkimui?
4. Kaip ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimas turėtų būti kuo geriau panaudojamas valstybių narių ištekliams sutelkti? Kaip reikėtų remti valstybių narių grupių bendro programavimo iniciatyvas?
5. Kaip turėtų būti derinami mažesni tiksliniai projektai ir didesni strateginiai projektai?
6. Kaip Komisija galėtų užtikrinti vieno taisyklių, kuriomis galima iš esmės supaprastinti esamą tvarką, rinkinio ir būtinybės išlaikyti tam tikrą lankstumą ir įvairovę siekiant įvairių priemonių tikslų, derinimą ir patenkinti įvairių paramos gavėjų, visų pirma MVĮ, poreikius?
7. Kuo remiantis turėtų būti vertinama ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo sėkmė? Kokie veiklos rodikliai galėtų būti naudojami?
8. Kaip ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimas turėtų būti siejamas su regioniniu ir nacionaliniu finansavimu? Kaip šis finansavimas papildytų būsimos sanglaudos politikos, skirtos padėti mažiausiai išsivysčiusiems ES regionams, ir kaimo plėtros programų lėšas?

4.2. Visuomenės problemų sprendimas

Strategijoje „Europa 2020“ ir jos pavyzdinėse iniciatyvose nustatyti plataus užmojo tikslai, susiję su tokių sričių kaip klimato kaita, energijos tiekimo saugumas, visuomenės senėjimas arba išteklių naudojimo efektyvumas, politika. Pavyzdinėje iniciatyvoje „Inovacijų sąjunga“ raginama būsimas ES finansavimo programas glaudžiau susieti su šiais tikslais daugiau dėmesio skiriant visuomenės problemų sprendimui. Tačiau norint nustatyti uždavinius, kurie iš tiesų būtų daug geriau sprendžiami ES lygmeniu, reikia išsamiai juos apsvastyti ir vengti pernelyg reglamentuotų mokslinių ir technologinių alternatyvų.

²¹ COM(2010) 672.

Dabartinės ES finansavimo programos labai padėjo spręsti visuomenės problemas, visų pirma pasinaudojant teminiu technologiniu postūmiu. Taikant šį principą visų pirma siekiama užtikrinti, kad Europos mokslininkai dalyvautų bendradarbiavimo tinklų veikloje. Tai bus ir toliau būtina norint išlaikyti Europos mokslinių tyrimų struktūrą. Tačiau patirtis rodo, kad šis principas turi trūkumų, kai būtina užtikrinti lankstumą, kūrybiškumą ir vykdyti tarpdisciplininius mokslinius tyrimus.

Pavyzdinėje iniciatyvoje „Inovacijų sąjunga“ nustatyta Europos inovacijų partnerystės sąvoka siekiant sujungti pasiūlos ir paklausos priemones sprendžiant visuomenės problemas. Partnerystė atlieka svarbų vaidmenį derinant pastangas ir telkiant veiklą per visą inovacijų ciklą. Pavyzdžiu galima laikyti SET plane numatytą strateginį metodą ir aiškius jo prioritetus, aiškiai apibrėžtas valdymo struktūras ir pažangos vertinimo funkciją.

Klausimai:

9. Kaip didesnis dėmesys visuomenės problemoms turėtų paveikti žinių siekiu grindžiamų mokslinių tyrimų ir darbotvarkė grindžiamos veiklos derinimą?
10. Ar reikėtų daugiau dėmesio skirti veiklai, kurioje dėmesys kreipiamas nuo siauresnių prie bendresnių principų?
11. Kaip ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimas turėtų būti kuo geriau panaudojamas politikos formavimui ir pažangiai veiklai paremti?
12. Kaip turėtų būti stiprinamas Komisijos Jungtinio tyrimų centro vaidmuo, susijęs su parama politikos formavimui ir visuomenės problemų sprendimu?
13. Ką reikėtų daryti, kad ES mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla susilauktų didesnio piliečių ir pilietinės visuomenės dėmesio ir kad jie aktyviau dalyvautų toje veikloje?

4.3. Konkurencingumo didinimas

Europai turi siekti, kad mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo poveikis būtų didesnis. Tačiau vis dar yra kliūčių, trukdančių laboratorijose gautus mokslinių tyrimų rezultatus perkelti į kūrimo, pateikimo rinkai ir taikymo etapus. Kaip nurodyta pavyzdinėje iniciatyvoje „Inovacijų sąjunga“, šiuo atžvilgiu pramonei tenka labai svarbus vaidmuo, susijęs su prioritetų nustatymu ir vykdomas kuriant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes. Taip pat reikia plėsti paramą per visą inovacijų ciklą (įskaitant idėjos pagrindimą, bandymus, bandomuosius ir demonstravimo projektus), įskaitant susijusius klausimus, tokius kaip veiksmai pasibaigus projektui, ikinormatyviniai moksliniai tyrimai, skirti nustatyti standartams, parama patentavimui ir netechnologinėms inovacijoms.

Norint didinti Europos konkurencingumą, būtina užsitikrinti tvirtą poziciją pagrindinių didelio poveikio technologijų, tokių kaip IRT, nanotechnologijos, pažangiosios medžiagos, gamybos pramonė, kosmoso technologijos arba biotechnologijos, atžvilgiu; tai taip pat padeda kurti inovacines prekes ir paslaugas, reikalingas visuomenės uždaviniams spręsti.

7BP numatyti naujoviški metodai, kuriais siekiama aktyvesnio pramonės įmonių dalyvavimo. Europos technologijų platformos (ETP) padėjo nustatyti pramonės įmonėms svarbius prioritetus. Pagal bendras technologijų iniciatyvas (BTI) pradėjus kurti oficialias viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes pramonei atiteko pagrindinis vaidmuo. Europos ekonomikos atgaivinimo plane numatyta pagrindiniuose sektoriuose kurti neoficialias viešojo ir privačiojo

sektorių partnerystes (VPS). Patirtis rodo, kad sėkmę lemia susijusių suinteresuotųjų subjektų tvirti įsipareigojimai, taip pat paprastos ir veiksmingos valdymo ir įgyvendinimo struktūros.

Laikydamasis savo Strateginės inovacijų darbotvarkės, EIT ir toliau stiprins verslo principais grindžiamą požiūrį ir tuo tikslu sutelks dėmesį į rezultatus ir poveikį, taip pat sieks pritraukti kuo daugiau privačiojo sektoriaus lėšų. Pagal SET planą buvo pradėtos įgyvendinti Europos pramonės iniciatyvos, kad viešojo ir privačiojo sektorių įmonės galėtų drauge kurti technologijų planus. KIP siekiama stiprinti Europos pramonės konkurencingumą, ypatingą dėmesį skiriant MVĮ. Joje atsižvelgiama į tai, kad inovacijoms reikia ir su moksliniais tyrimais nesusijusių įvairių netechnologinių gebėjimų ir veiklos, tokių kaip projektavimas, kūrybiškumas, standartų nustatymas, galimybių išnaudojimas ir nauji esamų technologijų deriniai, nauji verslo modeliai, vartotojų įtraukimas arba pasinaudojimas daugeliu įvairių socialinių inovacijų teikiamų galimybių.

Atsižvelgiant į MVĮ lankstumą ir aktyvumą, jos vaidina labai svarbų vaidmenį kuriant naujoviškus produktus ir paslaugas. Sparčiai augančios pažangios MVĮ turi galimybių ateityje tapti tarptautinėmis bendrovėmis ir taip pakeisti Europos ekonomikos struktūrą. KIP sėkmingai taikoma MVĮ (100 000 MVĮ suteiktos paskolų garantijos, 70 % ekologinių inovacijų pateikimo rinkai projektų paramos gavėjų yra MVĮ) ir, nors ypatingas dėmesys skiriamas MVĮ dalyvavimui 7BP didinti, tai joms pačioms vis dar atrodo sudėtinga. Norint dar daugiau dėmesio sutelkti į MVĮ būtų galima remtis patirtimi, įgyta įgyvendinant dabartinę su MVĮ susijusią veiklą, atsižvelgti į įvairių rūšių MVĮ inovacijų ir augimo poreikius ir į tai, kad geriausias būdas patenkinti daugelio MVĮ poreikius – teikti paramą regionų lygmeniu, įskaitant paramą, teikiamą iš sanglaudos politikos fondų.

Atviros, nesudėtingos ir greitai įgyvendinamos schemos padėtų MVĮ ir kitiems suinteresuotiesiems pramonės ir akademinės bendruomenės subjektams lanksčiai įvertinti kylančias naujas idėjas ir galimybes ir taip kurti naują terpę inovacijoms. Tai, pavyzdžiui, galėtų būti grindžiama dabartine dalyvavimo atvirose konkursuose ir supaprastintos paraiškų teikimo tvarkos taikymo patirtimi, įgyta pagal 7BP IRT temą vykdant veiklą, susijusią su ateities ir besiformuojančiomis technologijomis (ABT), taip pat ekologinių inovacijų pateikimo rinkai projektais.

Veiksmingas galimybių išnaudojimas ir technologijų perdavimas priklauso nuo intelektinės nuosavybės teisių, susijusių su ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimu, tačiau taip pat būtina užtikrinti, kad jas taikant būtų užtikrinta galimybė naudotis moksliniais duomenimis ir greita jų sklaida. Šios teisės taip pat svarbios tarptautiniam bendradarbiavimui strateginės svarbos srityse.

Didžiausia kliūtis Europoje yra menkas privačiojo mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimas. Atsižvelgiant į 7BP numatytos rizikos pasidalijimo finansinės priemonės ir KIP numatytų finansinių priemonių įgyvendinimo patirtį, ES biudžetas ir Europos investicijų banko grupė gali padėti sėkmingai įveikti šios srities rinkos trūkumus. Remiantis šia patirtimi, būsimose ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programose reikėtų visapusiškai pasinaudoti finansinėmis priemonėmis (naudojantis Komunikate dėl biudžeto peržiūros pasiūlytu ES nuosavo kapitalo platformos mechanizmu ir ES rizikos pasidalijimo platformos mechanizmu) siekiant remti mokslinių tyrimų rezultatų pateikimą rinkai, inovacinių verslo įmonių augimą ir investicijas į pagrindines infrastruktūras.

Reikėtų apsvarstyti ir naujus metodus, visų pirma tuos, kuriais skatinama paklausa ir siekiama viešuosius ir privačiuosius galutinius naudotojus kuo anksčiau aktyviau įtraukti į inovacijų

procesą²². Pavyzdinėje iniciatyvoje „Inovacijų sąjunga“ raginama išnaudoti viešojo sektoriaus perkamąją galią, kad viešaisiais pirkimais, įskaitant ikiprekybinius viešuosius pirkimus²³, būtų skatinamos inovacijos. Tuo tikslu būtų galima remtis pagal KIP ir 7BP vykdoma bandomąja veikla. JAV šioje srityje turi ilgalaikę tradiciją²⁴, o ES ši galimybė yra per menkai išnaudojama.

Be to, siekti plačių tikslų mokslininkai skatinami ir finansiniais apdovanojimais. Tokie apdovanojimai yra tradicinė politikos formuotojų taikoma priemonė, tačiau tuo beveik nėra naudojamosi įgyvendinant ES programas.

Klausimai:

14. Kaip skiriant ES finansavimą reikėtų kuo geriau atsižvelgti į plataus masto inovacijas, įskaitant netechnologines, ekologines ir socialines inovacijas?
15. Kaip reikėtų skatinti pramonės įmones aktyviau dalyvauti ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programose? Kaip reikėtų remti bendras technologijų iniciatyvas (pvz., įgyvendinamas pagal dabartinę Bendrąją programą) arba kuriant įvairaus pobūdžio viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes? Koks turėtų būti Europos technologijų platformų vaidmuo?
16. Kaip ES lygmeniu reikėtų remti MVĮ ir kokios MVĮ turėtų būti remiamos? Kaip ši parama turėtų prisidėti prie nacionalinių ir regioninių schemų įgyvendinimo? Kokių priemonių reikėtų imtis norint iš esmės palengvinti MVĮ dalyvavimą ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programose?
17. Kaip turėtų būti kuriamos atviros, nesudėtingos ir greitai įgyvendinamos schemos (pvz., remiantis dabartine su AKT susijusia veikla ir KIP ekologinių inovacijų pateikimo rinkai projektais), kad įmonės, visų pirma MVĮ, galėtų lanksčiai išnagrinėti ir pateikti rinkai naujoviškas idėjas?
18. Kaip reikėtų užtikrinti platesnį ES finansinių priemonių (grindžiamų nuosavu kapitalu ir skola) taikymą?
19. Ar reikėtų pradėti taikyti naujus mokslinių tyrimų ir inovacijų rėmimo metodus, visų pirma pasitelkiant viešuosius pirkimus (įskaitant ir vykdomus pagal ikiprekybinių viešųjų pirkimų taisykles) ir (arba) skatinamuosius apdovanojimus?
20. Kaip su ES finansavimu susijusios intelektinės nuosavybės teisės padėtų tinkamai derinti konkurencingumo aspektus ir poreikį sudaryti galimybę naudotis moksliniais rezultatais ir juos skleisti?

²² Žr. politikos rekomendacijas, kurias neseniai paskelbė Europos mokslinių tyrimų erdvės komitetas http://ec.europa.eu/research/erab/pdf/erab-2nd-final-report_en.pdf.

²³ 2011 m. sausio 27 d. Komisija priėmė Žaliąją knygą dėl ES viešųjų pirkimų politikos modernizavimo „Efektyvesnės Europos viešųjų pirkimų rinkos kūrimas“ (COM(2011) 15), kuria konsultuojamasi, ar viešųjų pirkimų taisyklės turėtų būti pakeistos taip, kad būtų galima nustatyti kitus politikos tikslus, tokius kaip inovacijų skatinimas.

²⁴ Žr., pvz., Mažųjų verslo įmonių inovacijų mokslinių tyrimų iniciatyvą (<http://www.sbir.gov>).

4.4. Europos mokslinio pagrindo ir Europos mokslinių tyrimų erdvės stiprinimas

Europos mokslas yra vienas produktyviausių pasaulyje, tačiau stinga pasaulinio lygio kompetencijos siekti novatoriškų mokslinių tyrimų rezultatų, galinčių paskatinti struktūrinius pokyčius.

Užduotis sukurti konkurencingą viešą mokslinį pagrindą visų pirma tenka valstybėms narėms. ES parama gali suteikti akivaizdžios papildomos naudos, kaip ir anksčiau įgyvendinant įvairias iniciatyvas, kuriomis prisidėta prie Europos mokslinių tyrimų erdvės (EMTE) kūrimo. Būtina apsvaistyti, kaip finansavimą, teikiamą pagal bendrą strateginę programą, būtų galima naudoti siekiant sparčiau kurti vieningą EMTE.

Europos mokslinių tyrimų tarybos įsteigimas buvo svarbus žingsnis tobulinant Europos mokslinį pagrindą²⁵. Stiprinant jos vaidmenį reikėtų stiprinti tiek jos svarbą, tiek naudojamas priemones. Galima daug ko pasimokyti iš regionų ir šalių, kuriems pavyko sukurti pačias geriausias pasaulyje viešąsias mokslinių tyrimų įstaigas, sutelkiant lėšas ir derinant išmokas už projektus ir institucijų paramos schemas.

Ilgainiui pasaulinio lygio kompetenciją galima išugdyti tik tokioje sistemoje, kurioje visiems visos ES mokslininkams suteikiamos priemonės jos siekti ir galiausiai konkuruoti dėl geriausių vietų. Todėl būtina, kad valstybės narės įgyvendintų savo mokslinių tyrimų sistemos plataus užmojo modernizavimo darbotvarkes ir išlaikytų viešąjį finansavimą. ES finansavimas, kuris skiriamas ir iš sanglaudos politikos fondų, prireikus turėtų padėti ugdyti kompetenciją reikiamose srityse.

Mokymo ir žinių perdavimo srityje daugiausiai pasiekta įgyvendinant ES *Marie Curie* programą, paskatinusią daugelio tūkstančių mokslininkų tarpvalstybinį judumą ir bendradarbiavimą atliekant mokslinius tyrimus. *Marie Curie* programa taip pat labai padeda ugdyti naujos kartos mokslininkų inovacinius gebėjimus, visų pirma pasitelkiant pramonės ir akademinės bendruomenės atstovų mainus.

Vykdamt veiklą pagal mokslinių tyrimų infrastruktūros programą ir remiantis Europos strateginio mokslinių tyrimų infrastruktūros forumo veikla, labai paskatintas plataus masto mokslinių tyrimų infrastruktūros planavimas, rengimas ir diegimas, taip pat geriau užtikrinama galimybė naudotis esama infrastruktūra. Šiuo atveju svarbu toliau naudotis e. infrastruktūra, kad būtų galima nuotoliniu būdu ir virtualiai naudotis mokslinių tyrimų infrastruktūra ir mokslinė informacija.

Nuo 7BP įgyvendinimo pradžios gerokai patobulintas požiūris į tarptautinį bendradarbiavimą. ES finansavimo programos yra vienos iš atviriausių pasaulyje, tačiau jos turėtų būti grindžiamos abipusiškumo principu. Tai susiję ne tik su galimybe gauti finansavimą, bet ir su pateikti rinkai, taip pat su intelektinės nuosavybės teisių apsauga. Tarptautinio bendradarbiavimo strateginio forumo veikla padėjo sustiprinti strateginį požiūrį į tarptautinį bendradarbiavimą ir valstybių narių bei Sąjungos veiklos sąsajas. Ateityje rengiant programas reikės apsvaistyti galimybę taikyti labiau diferencijuotą požiūrį, pagrįstą įvairių trečiųjų

²⁵ Taip prisidedama prie kitų schemų, kuriomis siekiama didinti mokslinę kompetenciją, tokių kaip AKT pavyzdinė iniciatyva, įgyvendinimo <http://cordis.europa.eu/fp7/ict/programme/fet/flagship/>.

valstybių ypatumais ir tinkamu Europos konkurencingumo stiprinimo ir visuotinių problemų sprendimo tikslų derinimu.

Finansavimo priemonės, kuriomis remiama EMTE, pastaraisiais metais papildė įvairios ne finansavimu pagrįstos politikos iniciatyvos, tokios kaip penkios EMTE iniciatyvos, pradėtos įgyvendinti paskelbus Žaliają knygą dėl Europos mokslinių tyrimų erdvės²⁶, arba veiksmai, kuriais siekiama paskatinti aktyvesnį moterų dalyvavimą mokslinėje veikloje. Pavyzdinėje iniciatyvoje „Inovacijų sąjunga“ išreikštas siekis imtis būtinų priemonių, įskaitant teisės aktų priėmimą, kad EMTE būtų sukurta iki 2014 m. Būtina išsamiai apsvarstyti, kaip šiuo atveju gali padėti finansavimo priemonės ir kaip jas galima veiksmingiau panaudoti. Tam reikia ieškoti glaudesnių finansavimo ir ne finansavimu pagrįstų priemonių sąsajų ir stiprinti jų sąveiką.

Klausimai:

21. Kaip reikėtų stiprinti Europos mokslinių tyrimų tarybos vaidmenį remiant pasaulinio lygio kompetenciją?
22. Kaip ES parama turėtų padėti valstybėms narėms ugdyti kompetenciją?
23. Kaip *Marie Curie* programa turėtų labiau padėti skatinti mokslininkų judumą ir kurti patrauklias karjeros galimybes?
24. Kokių veiksmų reikėtų imtis ES lygmeniu, kad būtų toliau stiprinamas moterų vaidmuo mokslo ir inovacijų srityse?
25. Kaip ES lygmeniu turėtų būti remiama mokslinių tyrimų infrastruktūra (įskaitant ES e. infrastruktūrą)?
26. Kaip reikėtų remti tarptautinį bendradarbiavimą su ES nepriklausančiomis šalimis, pavyzdžiui, tokiais klausimais kaip prioritetinės strateginės svarbos sritys, priemonės, abipusiškumas (įskaitant intelektinės nuosavybės teisių aspektus) arba bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis?
27. Kokias pagrindines su EMTE susijusias problemas ir kliūtis turėtų būti siekiama įveikti įgyvendinant ES finansavimo priemones, o kokias – taikant kitas (pvz., teisėkūros) priemones?

5. VIEŠI DEBATAI IR TOLESNI VEIKSMAI

Komisija mano, kad pirmiau aptartos problemos ir klausimai yra pagrindiniai aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti toliau plėtojant bendrą strateginę ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programą ir susijusias priemones.

Valstybės narės, Parlamentas ir kitos šalys raginamos skatinti debatus su savo suinteresuotosiomis šalimis. Debatams šiais klausimais remti bus naudojamos įvairiomis socialinės žiniasklaidos priemonėmis, įskaitant viešosioms konsultacijoms skirtą svetainę (<http://ec.europa.eu/research/innovation-union>).

²⁶ „Europos mokslinių tyrimų erdvė. Naujos perspektyvos“ (COM(2007)161).

Komisija ragina organizacijas, norinčias pateikti pastabų per viešąsias konsultacijas, Komisijai ir plačiajai visuomenei pateikti informaciją apie tai, kam šios organizacijos atstovauja. Kaip Komisija yra paskelbusi, nenurodžius šios informacijos, organizacijos nuomonė bus traktuojama kaip individualiai pateiktos pastabos (Konsultavimosi standartai (COM(2002) 704) ir 2007 m. kovo 21 d. Komunikatas dėl tolesnių veiksmų dėl Europos skaidrumo iniciatyvos (COM(2007) 127).

Konsultacijos bus baigtos **2011 m. gegužės 20 d.** Kartu su plačiais debatais dėl šios žaliosios knygos bus rengiamos tikslinės konsultacijos, pvz., konsultacijos dėl EMTE sistemos ir dėl EIT strateginės inovacijų darbotvarkės. Bus remiamasi ir viešųjų konsultacijų dėl būsimos KIP rezultatais²⁷.

2011 m. birželio 10 d. organizuojamas renginys, kuriuo bus baigtos viešosios konsultacijos ir per kurį rezultatai bus aptariami su visomis suinteresuotosiomis šalimis. Komisija ketina iki 2011 m. pabaigos pateikti oficialius teisės aktų dėl bendros strateginės ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programos pasiūlymus. Su šiais pasiūlymais bus pateikti *ex-ante* poveikio vertinimai; juose bus pateikti būtini įrodymai, kuriais pagrindžiamos siūlomos pasirinktys.

Komisija mano, kad nuo mokslinių tyrimų ir inovacijų ateityje priklausys žmonių gerovė, todėl visuomenė turėtų geriau tai suvokti ir dalyvauti debatuose. Todėl kartu su viešosiomis konsultacijomis Komisija įgyvendins plačią informavimo strategiją, vėliau rengs institucijų diskusijas ir įgyvendins naujas ES finansavimo programas.

Taip plačiajai visuomenei turėtų būti atskleista ES finansavimo svarba tenkinant jos poreikius; tuo tikslu turėtų būti naudojamos audiovizualinės ir rašytinės žiniasklaidos priemonės, organizuojami vieši renginiai ir išnaudojamos visos naujų socialinės žiniasklaidos priemonių teikiamos galimybės.

²⁷ Informacijos galima rasti http://ec.europa.eu/cip/public_consultation/index_en.htm.